

E. 30. num. 25.

1713, 18^a

20

I. N. J.
DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE

SVPERVITA,

VULGO

Singeschneitel /

QVAM

DEO DVCE,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE AC MONTIVM,
ANGARIAE ET WESTPHALIAE, &c.

Ex Decreto & Autoritate Illustris Jctorum Ordinis
IN ALMA SALANA,

SVB PRAESIDIO

VIRI ILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMI,

DN. CHRIST. WILDVOGELII, ICTI,

SERENISS. DVCE SAXO-ISENAC. CONSILIARII STATVS INTIMI
CVRIAE PROVINCIALIS ET SCABINATVS ASSESSORIS: COLLEGII
IURIDICI SENIORIS, VT ET ANTECESSORIS CELEBERRIMI,

Domini atque Patroni sui submisè venerandi,

PRO-LICENTIA DOCTORALI

in utroque Jure consequendâ

publico Eruditorum examini submittit

CHRISTIANVS BERNHARDVS KREBS,

Calensis Thuring. in Praefect. Orlam. & Leuchtenb. Politia Commissarius,
& Advocat. Ordinar.

D. Septembr. MDCCXIII. horis ante - & pomeridianis.

IENAE, LITERIS MVLLERIANIS.

P. 405

DEO
PRINCIPI
PATRIÆ.

PRÆFATIO.

Perquàm durum mihi videtur; quod vulgò dicitur, minima non curare Prætorem. Quid enim, cum de stillicidiis, de aquis arcendis, de glande legendâ, nedum de stercore & stabulis animalium agitur, nonne hæc sunt minima? Quare, cum non tantum res maximæ pretii in patrimonio privatorum sint, sed & minimi, non debent hæc à Jurisconsultis præteriri, cum & ipsæ ad jus rerum pertineant. Utar in re non dubiâ uno tantum vel altero exemplo; nempe, cum in omnis rei alienæ prædatione furtum committatur, quidni in minimorum iniquâ subductione quoque furtum fieri credendum? Ille enim non solum, qui alienam gallinam subtraxit, furti crimen incurrit §. 16. de

A 2

rev.

rev. div. sed etiam qui ex alienâ cisternâ aquam
 hauit, l. 21. §. 5. de furt. Et quanquam ob in-
 famiâ notam gravior sit, hoc casu, furti con-
 demnatio, tamen actio non deficit. *Zaf. singul.*
respons. lib. II. Cap. 26. *Rittershus. ad §. 16. de*
rerum diuis. Anton. Matth. de criminibus. tit. de
furtis. Cap. II. num. 4. Fuisse autem olim etiam
 propter res levisimas ad Prætorem itum, vel
 ex *Plauto* intelligere licet, qui hominem sordi-
 dum descripturus, ait: eum voluisse milvum,
 qui ipsi pulmentum eripuisset, in jus vocare.
Aulular. act. II. scen. 4. Hodie etiam sæpissimè
 maxima de nihilo nascitur controversia; quod
 non ignorant ii, qui aliquot tantum annos in pul-
 vere fori versati sunt. Narrat *Cornelius Bynker-*
schockius, se vidisse propter haustum aquæ ma-
 gnas excitari turbas, *lib. I. observ. jur. Roman.*
cap. 3. & juxta illud tritum: *Fit lis ex minimis in-*
terdum maxima verbis. Quidni igitur & nobis
 licebit, de re, levi quidem, multis tamen sæpè
 jurgiis expositâ, differere, quæ vel ideò negli-
 genda non est, quòd maximè ad nobilium per-
 sonas pertineat. Jacta esto alea, cadet ut Deus vo-
 luerit! quo fausto adjutore ipsum opus jam sumus
 aggressuri!

CAP.

CAP. I.

Supervita sive *Singeschneitet* / quid
sit vi nominis, addita definitione
rei, negativâ, & positivâ, ubi
& de affinibus.

§. I.

Jurisconsulti Romani studiosè exquirebant, undè
verba ducta essent, idque à Stoicis didicerant,
quorum Philosophia imbuti erant. Cujac. *lib. XXVI.*
observat. cap. 40. Merill. *lib. 1. observat. cap. 8.* Schil-
ter. *manuduct. Philosoph. ad jurisprud. cap. 1. §. 5. seqq.*
Sed quem admodum Stoici in formandis etymolo-
giis ineptè versati sunt, undè etymologia *συνολόγη*
pro ineptissimâ passim apud Criticos sumitur; ita
non feliciores Stoicis in eâ parte grammatices, ju-
risconsultos fuisse, singulari commentatione Ægi-
dius Menagius demonstravit, nempe *cap. XXXIX.*
amoenitatum juris civilis, in quo etymologias omnes,
quæ in libris juris civilis adducuntur, ordine alpha-
betico retulit, atque examinavit. Suscipiemus igi-
tur & nos hanc molestiam & vocabuli rationem
reddere conabimur, veniâ saltem digni, si origines
eorum profus affecuti non fuerimus.

§. II.

Vox *Supervita* in libris recentiorum jurisconsultorum non infrequens est, ipsine eam cuderint, an ab aliquò veterum mutuati sint, dicere non habeo, neque nostra multum interesse puto, non magis certè, quam si quis eum repererit, qui primus sternuisset, aut screasset. Vox quidem ipsa satis ad analogiam linguæ latinæ efficta videtur. Est enim figura composita vocum, quâ duæ dictiones unicâ proferuntur, ut apud Terentium *semperlenitas*, apud Plinium *sempervivum*, apud Virgilium *antemalorum*, apud Ciceronem *non corpus*, & in l. 17. ff. de serv. urb. præd. *beliocaminus*, de quibus plura videantur apud Io. Benz. *de figur. lib. I. Class. 9. num. 4.* Et statuit Antonius Faber *Cod. sabaud. Lib. V. tit. I. def. I. num. I.* has donationes ideo de *Supervitâ* vocari, quia factæ sint in utilitatem ejus, qui ex conjugibus alteri supervixerit, Cujus ego sententiæ omninò accedo. Neque enim video, quid afferri melius possit. Si tamen alicui placuerit conjecturis indulgere, non absurdè affirmabit, *Supervitam* per Ellipsin appellari, quòd nempe per hanc donationem alteri conjugum, *Super vitâ*, scilicet sustentanda, prospiciatur. Plerumque enim eo nomine edulia intelliguntur, aut certè ea, sine quibus non satis commodè vivitur.

§. III.

Putant aliqui mentionem hujus nostræ de *Supervitâ* donationis fieri in leg. 8. de rebus dubiis ubi
 Pas-

Paulus ait: *si inter virum & uxorem donatio facta fuerit, priore defuncto, cui donatum est, ad eum res redit, qui donaverat. Quod si simul tam is, cui donatum est, quam is, qui donaverit (scilicet defuncti sint) questionis decidenda gratia, magis placuit, valere donationem: eo maxime, quod donator non supervivat, qui rem condicere possit; Sed illi, ut liberè dicam, falluntur.* Hæc enim lex loquitur de donatione facta inter conjuges constante matrimonio, & quæ ab initio non valet, sed tantum donatoris morte confirmatur, de qua integris Digestorum & Codicis titulis, de donationibus inter virum & uxorem, agitur. Gvid. Pap. *quæst. 565.* & Vigelius *M. J. C. p. 4. Lib. 14. Cap. 20.*

§. IV.

In Germaniâ non prius peculiari studio investigatæ sunt etymologiæ, quàm nominalium secta innotesceret, & considerationi vocum insudaret, quamquam satis infeliciter, donec seculo XV. & XVI. eruditorum cœtus operam suam eo contulit, de quibus copiosè agit doctissimus Johannes Georg. Ecardus *in historiâ studii etymologici.* Vocabulum autem *Eingeschnittel* / quo Berlichius *in rubr. decis. 357. part. 3.* nostram de supervitâ donationem germanicè reddidit, unde descenderit, omnibus liquet, nempe ab *einschneiden* / pro quo veteres dicebant *eingeschneiden* / qui passim hanc per Epenthesin encliticam particulam, *ge* / aliis vocabulis immiscere sunt soliti. Ita crebro usurparunt, *gefolgen* / *gethun* / *gehören* / *verge*

vergebiēten / pro quibus hodiē politius dicimus, folgen / thun / hören / verbieten. vid. *Jus alemannic. Cap. 211. §. 3. Jus alemannic. feudal. rubr. Cap. 159. Jus Sax. feudal. Cap. 20. & LandR. art. 20. lib. 1.* quem antiquorum morem Thuringi hodiernum in multis sequuntur. Impunē faciet, si quis à perfecto verbi *Einschneiden* / hanc vocem vellet derivare: Cum autem illa vox potissimum ad cibaria transferatur, & hæc donatio maximam partem in ejusmodi rebus consistat, non immeritò à potiori denominatio facta est.

§. V.

Accedamus ad definitionem rei, eamque tam negativè, quam positivè proponamus. Ita enim & veteres Jurisconsulti solebant. Sic Ulpianus *in leg. 161. de verb. signif.* pupillum describit negativè, hoc modo: *non est pupillus, qui in utero est.* Pomponius autem *in leg. 239. eod.* positivè: *Pupillus est, qui cum impubes est, desit in patris potestate esse.* addatur *l. 27. §. 6. fin. ff. de auro & argento legato, & l. 1. ff. de supellectile legata &c.* de quibus plura etiam Willichius & Vigelius *in suis Dialecticis* adducunt, quæ lubens prætereo.

§. VI.

Primum autem cum supervitâ confundi non debent *commestibilia & cibaria domestica, Hof-Speise oder gehöfste Speise* / de quibus notabile præjudicium adduxit Richter *de success. ab intest. f. 4. m. 3. n. 52. p. m. 293.* addatur Carpz. *de jur. famin. singul. decad.*

decad. VII. pos. 2. seqq. & de oner. Vasall. feudal. de-
 cad. IV. pos. 6. itemque Berlich. p. 3. Concl. 48. per
 totam. Leges enim Saxonicae de omnibus illis cibariis
 quæ maritus jam possedit, & post diem tricesimum ab
 obitu ejus supersunt, partem alteram viduæ relinqui
 jubent, alteram heredibus. Land-Recht. lib. 1. art. 22.
 verb. Nach diesem muß die Frau u. & Constitutio
 Elector. 34. part. 3. Ex quo tandem germanica deno-
 minatio descendere nonnullis videtur, Mustheil /
 scilicet, quod illa vidua sibi soli retinere non potest,
 sed dividere debet, Sie muß theilen / Carpz. ad
 d. Const. def. 2. & 3. Excluduntur tamen hoc modo
 illa cibaria, quæ post mortem mariti, licet intra tri-
 cesimum, illata sunt, quia in domo mariti fuisse non
 dicuntur, & hereditas intra tricesimum pro jacente
 habetur. Berlich. p. 3. Concl. 47. n. 4. seqq. Carpzov.
 part. 3. C. 34. def. 3. Sed præcipua inter hæc duo
 differentia in eo consistit, quod cibaria debeantur
 nobilibus in Saxoniam viduis, den Frauen von Rit-
 ters: Urth / ipso jure, etiam si nulla sibi conventio-
 ne de iis prospexerint, cum in ejus locum consue-
 tudo, & generalis observantia, & expressa Serenis-
 simi Saxonis lex succedant. vid. Möller. lib. III. se-
 mestr. Cap. 24. num. 1. Zobel. in gloss. Latin. ad tex-
 tum germanicum lib. 1. Spec. Saxon. art. 22. lit. E. ad-
 datur Berlich. p. 3. Concl. 48. num. 7. 8. 9. Sed hoc
 non nisi prius deducto ære alieno. Carpz. p. 1. c. 28.
 def. 94. & Ord. Proc. Elect tit. 43. §. und weil hier-
 bey u. it. Ord. Proc. Goth. p. 1. cap. 18. Hæc nostra

B

Super-

Supervita autem totam suam formam à conventionibus conjugum, & non à legibus accipit, atque adeò penitus ab eorum, qui nuptias contrahunt, consensu dependet, ut, nisi ea disertè, *sine titulo tamen universitatis* (de quo Carpz. p. 2. c. 43. def. 5. seqq. pluratradidit) in dotalibus instrumentis constituta sit, nullò prætextu peti possit. Deindè quoque, si non ob prærogativam in pactis dotalibus species cibariorum in certam pecuniæ summam redactæ fuerint, nec propter illam mulier sibi de hypothecâ in feudo expresse prospexerit, uti juxta *Nov. dec. Sax. 72. Carpz. p. 3. dec. 281. facere suadet, & Richt. de Succ. S. 4. m. 3. n. 57.* nonnulla adduxit, cibaria planè incerta sunt, nunc modica, nunc omnino nulla, nunc etiam maxima. Cum enim vidua eorum demum eduliorum partem capiat, quæ post elapsum tricelimum, ab obitu mariti, diem supersunt, sæpè autem non modo nihil restet, sed ne quidem, quæ reperiuntur post mortem domini, alimenta familiæ ad id usque tempus sustentandæ sufficiant, consequens est, ut hoc in casu nomine commestibilium nihil consequi vidua queat. E contrario si maritus v. g. tantum vini frumentique possederit, quantum toto consumi decennio nequeat, nihilominus vidua jure suo dimidiam inde partem percipit atque aufert. Hartm. Pistor. *Part. I. qu. 32. Schultes. in addit. ad Rotschütz. art. 2. n. 4. & Berlich. d. Concl. n. 2. § 12. usque 16. ubi etiam n. 22. seqq.* ea, quæ ad commestibilia pertinent, enarrat, nec, cum aliquâ tamen
 restri-

restrictione, *n. 39.* frumentum faracenicum & polenta
tam ab hisce excludit, add. *Carpz. p. 3. c. 35. def. 8. 9.*
10. it. Richt. Dec. 7. At in donatione de Supervitâ
ejusmodi incertitudo non occurrit, quippe quæ sem-
per eadem & tanta manet, quanta compositis dotali-
bus pactis conventa fuit.

§. VII.

Differt secundo à Supervitâ *Donatio propter
nuptias*; Hæc donatio propter nuptias, *Gegen-Ver-
mächtnis* / est constitutio pecuniæ, vel rei alicujus,
quâ uxori præstatur securitas, & quasi representatio
dotis, ut, si hæc de dote periclitetur, vice ejus aliquid
habeat, aut sine ullâ prærogativâ. *Carpz. p. 1. c. 28.*
def. 91. & 92. add. *Huber. posit. 6. ad tit. Inst. de do-
nat.* *Beyer. posit. 18. ad tit. ff. de jure dot.* & *Brun-
nemann. paratit. ad Tit. ff. de ritu Nuptiarum.*
§. 38. pag. m. 490. Quanquam consentiant ferè Do-
ctores, hanc donationem in Germaniâ ab usu reces-
sisse. *Franzk. de laudem. cap. 22. num. 67.* *Schilter. Exer-
cit. 36. §. 86.* Sed etiamsi observaretur, magnum ta-
men inter eam & Supervitam maneret discrimen.
Nam donatio propter nuptias tantum uxori consti-
tuitur, abrogatò respectu æqualitatis. *Philip. l. 2. Ecl. 39.*
n. 7. & 8. *Gail. 2. O. 78.* *Perez. in Cod. de Pact. convo-
tam sup. dot.* *Carpz. p. 2. c. 42. d. 1. n. 5.* Supervitam
verò nihil impedit, quo minus etiam marito com-
petere posse dicamus. Porro in donatione propter
nuptias non hoc agitur, ut defuncto marito ad uxo-
rem pertineat, sed saltem ut mulier de dote secura

fit. Philip. *all. loc. n. 5.* Undè, sicut solutò matrimoniò dos ad uxorem redit, ita quoque donatio propter nuptias ad maritum vel illius heredes. *leg. un. §. 6. Cod. de rei uxor. action. Nov. 97. cap. 1. Carpz. p. 2. c. 42. def. 1. Philip. all. loc. n. 10.* nisi de eà lucrandà pactum adjectum sit, vel pro dotalitio hanc donationem eligat mulier in pactis dotalibus, præsertim si videat, non metuendum esse concursum in bonis mariti, quod quandoque consultius esse, ait Stryck. *Caut. contr. f. 3. c. 8. §. 28. in medio. add. Cothmann. resp. 50. n. 13. 44. §. 47. Rittersh. ad Novell. part. 5. cap. 1. num. 8.* Quæ omnia à Supervità aliena sunt, cum obtineri illa queat, etiam si uxor dotem nullam attulerit: vid. in simili Hopp. & Schultz. *ad §. 3. J. de donat. lit. C.*

§. VIII.

Nec *Sponsalitia largitas* cum Supervità confundi debet: Siquidem illa est donatio inter sponsam & sponsam, spe futuri matrimonii; amoris & benevolentia gratia, facta, seu donatio ob causam; habet enim hanc tacitam conditionem, si matrimonium sequatur. *l. 15. Cod. de donat. ante nupt.* Et hæc fit, vel per conventionem simplicem, aut solennem stipulationem. *l. 3. §. 5. Cod. d. t.* vel per rei traditionem, eamque vel veram, vel fictam. Etenim si conjuges sibi invicem antè nuptias aliquid donent, veluti catenas, armillas, annulos, uti in Germaniâ fieri solet, hæc donatio, concurrente ad hunc finem
volun-

voluntate sponsi & acceptatione sponsæ, subsistit. Carpz. P. 3. c. 19. d. 14. Mynf. Conf. 43. In dubio autem, & si de aliâ mente non constet ex circumstantiis, concessionem potius ad usum, quam donationem intelligi, tradunt Dd. passim. J. P. Surdus Decis. 166. n. 27. Befold. p. 3. Conf. 107. n. 14. seq. Brunnemann. ad l. 5. §. 10. ff. Commod. Nisi sponsus ex consuetudinè teneatur aliquid mittere, vel dicat expressè, se donare sponsæ, vel etiam qualitas mittentis & conditio ejus ad quem mittitur, exposcat dona ejusmodi personis convenientia. arg. l. 3. §. ult. ff. de testibus. Mantica lib. 20. de tac. & amb. conv. tit. 1. n. 20. Matth. de afflictis. Dec. 315. n. 7. Gail. 2. O. 72. n. 9. vel tandem, quando senex juveni, & ignobili nobilis dona mittit. Cravett. Conf. 442. & 443. aut quando dona ratione objecti non sunt magni valoris. J. P. Surdus. Dec. 166. nec res festivæ, sed quotidianæ, Brunnem. ad l. 5. §. 10. ff. Commod. Mantica all. lib. 1. 2. n. 18. De acceptatione verò vide plura apud Carpz. l. 5. Resp. 62. Ast si hæc excedant summam 500. solidorum, insinuatione opus est. Quod tamen multò aliter sese habet in Supervitâ, quia non nisi post mortem alterius conjugis hæc superviventi tradi debet, nec uxor eam uti sponsalitiâ largitatem, subsecuto matrimonio, vel etiam Morgengabam, statim alterâ nuptiarum die, plenò jure domini ac irrevocabiler lucrari solet. Philipp. usu pr. l. 2. Ech. 39. n. 2. Carpzov. Jurispr. p. 3. c. 33.

Denique eandem ob causam diversum est jus *Dotalitii*, germ. *Leib-Geding* / *Leib-Zucht* / oder *Wittthum* / quod est usufructus juxta dotis quantitatem viduæ, ad dies vitæ in bonis mariti defuncti constitutus, vid. Beyer. *jur. feud. cap. VIII. §. 133.* Struv. *Synt. jur. feud. cap. XIV. aph. 9.* Est enim dotis loco id surrogatum, sic, ut dos per dotalitium post obitum mariti semel à viduâ electum & acceptum, penitus absorbeatur nec repeti possit; Carpz. *p. 1. c. 28. def. 93.* Hartm. *Pist. l. 1. qu. 4. §.* Rauchb. *p. 1. qu. 30. n. 22.* Quæ tamen libera electio consultius per pacta adimitur mulieri, præsertim si quis uxorem ætate majorem ducat, quæ finitò matrimonio libentius dotem repeteret, & in suorum commoda converteret. Stryck. *d. claus. contr. f. 3. c. 8. §. 27. §. 28.* Caterum vidua dotalitium petens non solum probare debet, dotem verè esse constitutam, sed etiam illatam ac solutam; constitutio enim dotis facti est, & hinc non præsumitur, sed potius bona simpliciter illata creduntur. Menoch. *de pres. l. 3. §. 8. n. 34.* & Stryck. *d. tr. §. 3. cap. 8. §. 6.* ubi ideò de bonis post nuprias illatis admonet, cavendum, ut expressè in pactis addatur, talia bona debere esse dotalia, daß sie solches als Ehe-Geld wolte eingebracht haben / nam dotem augeri posse constante matrimonio, certum est, modo id exprimat. In quæstio-
ne

ne autem solutæ dotis exceptio contraria tunc non locum habet, quando jam conjugium ultra decennium duravit; Richt. *de succ. ab int. S. 4. m. 3. n. 23. ibique all. Coler. Rauchb. & Wefenb. add. in simili Schvvartzen-thaler. ad l. siquidem. Cod. de contrab. & commit. Stipul. Tab. 3. §. 40. p. m. 401.* Quomodo verò illatio dotis commodè probetur, inter alios ostendit Decian. *Conf. 32. n. 76. v. 2. Stryck. all. loco. §. 29. Schulz. de feud. cap. 8. n. 227.* Sic igitur dotalitium semper respicit uxoris dotem illatam; ast verò nostra donatio vel promissio, non intuitu dotis, sed pro sustentatione & alimentatione uxori relinquitur. Berlich. *Part. III. decis. 357. n. 6.* in tantum, ut si dotis ratione ejusmodi quid constitutum sit, non fit Supervitâ, sed pro alio contractu habendum, etiam si nomine supervitæ contrahentes fortè abusi sint. vid. Guid. Pap. *decis. Gratianop. 565. num. 1.*

§. X.

Positiva jam definitio hujus donationis, si quis cuncta exactius rimetur, talis extrahi potest: *Supervita est contractus, initus inter conjuges, in hunc finem, ut alteri, qui supervixerit, ex bonis defuncti certa quedam singulis annis edulia, & alia ad vitam sustentandam necessaria ad dies vite prabeantur, plerumque in pactis dotalibus determinata.*

Ajo, esse Contractum: quanquam enim ipsæ nuptiæ nec contractus, nec quasi contractus jure dici
pos

posint, cum non pertineant ad jus circa res, sed circa personas, & species sint societatis domesticæ. Schilter. *not. ad Wagner. differ. jur. civ. & can. §. 59.* adè ut non dubitet eloquentissimus ille patrum ecclesiæ Chyostomus *hom. LXXIV. in Matth.* pronuciare: Si nuptiæ *συνάγαγα* vocentur, divinum munus conjugii contumeliâ affici, quoniam quasi vendentes ac ementes uxores viri ducant, & viris nubant mulieres, cum tamen venale non debeat esse matrimonium. Roderic. Svares. *in l. 1. Tit. de Arrbis. n. 35. p. m. 241.* attamen hæc incommoda nostram promissionem non urgent. Versatur enim utique circa res, neque essentiam nuptiarum ingreditur. Dixi porro, eduliorum quantitatem *plerumque* in pactis dotalibus determinari, non semper; Sicut enim certum est, nec ad nuptias dotalia instrumenta requiri, Brisson. *de ritu nuptiar. pap. 35.* nec ad legitimationem per subsequens matrimonium, tanquam effectum nuptiarum, Huber. *prælect. jur. civil. tom. 1. pag. 28.* (quicquid alii ex *§. ult. de nuptiis* contradicant, Wissenbach. *ad l. 10. C. de nat. lib.* decepti per illud brocardicum, quasi ablativi absoluti conditionem faciant, quod refutavit Coraf. *lib. VII. miscell. jur. civil. cap. 14.* cum dotalia instrumenta sint ibi pro nuptiis posita, quod cum primis apparet ex *§. 2. de hered. quæ ab intest. defer.*) ita, cur præcisè in Supervitâ necessaria sint, non video, & sufficere statuo, si alio modo per præsumptiones & conjecturas, vel per

per verba enunciativa de mente contrahentium constare possit, etiamsi nec stipulatio accesserit, l. 17. *Cod. de Pact.* Schvartzenth. *ad L. Cod. 14. de contr. & committ. Stipul. tab. 3. §. 85. p. m. 782.* Joh. Christ. Herold. *Conf. dec. 45. n. 17. seqq. ibique all.* Brunnem. Menoch. Mascard. *& alii &c. Philipp. l. 3. Ecl. 45. n. 7. 8. 9. 10. seqq.* quandoquidem hodiè jure canonico & moribus nuda quoque pacta & pollicitationes, quæ nomine & causâ. carent, firmam communi suffragio obligationem & in foro actionem producant, & pro deliberatis habentur. *vid. c. 1. & 3. X. de pact.* addatur. *Mev. p. 5. dec. 408. Carpov. p. 2. c. 19. def. 17. n. 8. Struv. Exerc. VI. tb. 17. Philipp. alleg. loc. n. 13. 14. ibique resp. Lipsf. & Schvartzenthaler. ad l. 5. Cod. all. tit. §. 14.* Cætera, quæ in definitione occurrunt, satis in sequentibus declarabuntur.

CAP. II.

Quibus, & à quibus Supervita constituatur.

§. I.

Dixi *in cap. preced. §. 7. & 9.* Supervitam utrique conjugum, & tam à marito uxori, quam ab uxore marito relinqui posse: nec tuto sententiam. Et de priori quidem nullum est dubium; constat enim maritum uxori alimenta debere, etiam indo-

C

tata.

tatz. Mynsing. *cent. 1. obs. 64.* & licet dos promissa
 præsita non fuerit. Wesenbec. *parat. ad tit. de jur.
 dot. num. 6. ibique Hahn. Beust. de jure connub. part.
 2. de matrimon. cap. 66. & part. 3. de dot. cap. 12.* Ea-
 demque alimenta vidua post mortem mariti non
 injuria petere potest. Bockelmann. *disp. de jur. auxil.
 Sect. 12.* Cum autem ad hæc maritus præstanda co-
 gatur, quidni queat sua spontè etiam uxori de ali-
 mentis quibusdam post mortem suam prospicere, præ-
 fertim in pactis dotalibus; Ea enim, quatenus vi-
 delicet non adversantur legibus & bonis moribus,
 vel non præbent occasionem delinquendi, vel indo-
 tatas non reddunt mulieres, vel aliàs conditionem
 dotis non faciunt deteriorem, regulariter derogant
 omni juri & legibus scriptis, & statutis, & con-
 suetudinibus locorum, atque his omnibus præva-
 lent, prædominantur ac præferuntur. *l. 2. 4. 5. & 6. ff.
 de pact. dotal. Carpz. part. 3. Concl. 20. def. 1. Ritters-
 hus. ad Novell. part. VII. cap. 18. num. 4. Gail. Lib. 2.
 O. 78.* Sic, ut nunquam, si secundum leges simpli-
 citer & per modum contractus vel actus inter vi-
 vos sint inita, ab uno revocari & mutari possint.
 Struv. *Ex. 30. tb. 19.* Stryck. *Ct. S. 3. cap. 8. §. 18. & 23.*
 Joh. Christ. Herold. *Conf. dec. 45. in rat. aff. n. 14.*
 Philipp. *l. 3. Ecl. 95.* quare & si convenerit inter con-
 juges in pactis dotalibus, ut mariti heredes uxori
 superstiti quædam singulis annis edulia & cibaria præ-
 beant, hoc non immeritò servabitur & præstabuntur
 ea viduæ, vel in domo heredis, vel extra illam, si
 nem-

nempe commodè ac honestè cum herede commora-
 ri non possit. Lud. à Pegeira *Dec. aur. 20. n. 6. & Dec.*
21. n. 9. vid. in simili Cynus, Baldus, Castrensis Sali-
 cetus & alii Dd. *ad l. 12. Cod. de inoffic. testam.* Quid
 autem si universa bona maritus conjugii assignaverit
 per pacta dotalia? hoc non valere, putant Dd. ne
 adimatur testandi facultas, & esset profusio, non li-
 beralitas. Carpz. *l. 5. Resp. 65.* Sed contrarium tradit
 Brederodius *in suis Caut. pag. m. 299. Caut. 13. n. 3. it.*
de Legat. 2. Ct. 40. num. 3. & 4. p. m. 513. it. Zoel.
& Wissenb. D. 16. th. 11. per l. 35. §. 4. Cod. de donat.
& l. 8. Cod. de Rev. donat. quos tandem cum restri-
 ctione sequitur Carpz. *p. 2. C. 43. def. 6. n. 11.* & re-
 ciprocam omnium bonorum donationem inter con-
 juges valere, asserit, quando nempe hoc non jure
 hereditario, aut successionis, sed jure contractus
 factum sit, quia hereditas regulariter per pa-
 cta non acquiritur, add. in sim. Philipp. *L. 2. Eccl. 34.*
n. 3. seqq.

§. II.

Sed de uxore, & an hæc quoque marito dona-
 tionem de Supervivâ constituere possit? plus dubii
 habet. Mihi quæstio affirmanda videtur. Nam si
 quidquam est in hac rerum universitate, quod animi
 hominum maximè appetant, totoque affectent pe-
 ctore, amor sanè est *Conjugalis*. Is enim est, quem
 fons & origo omnis, quod uspiam est, boni, mor-
 talibus implantavit. Is est, sine quo nec voluptas in

hâc vitâ, nec gaudium, nec jucunditas, nec amœnitas in mundo ferè esse potest. Hoc mediante amore hominibus orbis, Christianis Ecclesia, civibus Respublica, domusque tandem replentur liberis. Ut adeo primum ex hâc innatâ ratione, non iniquum mihi videatur, si huic amori conciliando, promovendo & augendo, desponsati etiam se invicem largissimis devinciant provisionibus, illisque sanctissimo huic animorum vinculo initium quoddam per pacta & contractum de Supervita faciant lætissimum. Post hæc etiam Dd. statuunt communiter, maritum ad inopiam redactum debere ab uxore, pro vitâ sustentatione & sublevandâ necessitate, ali, & quidem non tantum de fructibus dotis, sed his non sufficientibus etiam ex bonis paraphernalibus & aliis extradotalibus, per *Auth. præterea. Cod. undè vir & uxor. Guido Pap. dec. 403. Joh. Pet. Surdus de alimentis tit. 1. qu. 35. n. 6. & 7. & Baldus in l. 19. Cod. de jur. dot.* Atque hoc non immeritò, quia maritus & uxor sunt participes infortuniorum, imo una eademque caro. *Cap. 5. de Bigam. non ordin. Berl. p. 3. Concl. 26. n. 2.* Sic ut turpè foret uxori, habere virum mendicantem, ut inquit Abb. *in Cons. 17. in fin. Vol. 1.* Deindè constat etiam, uxorem & virum ad paria judicari, ex naturâ correlativorum. *arg. leg. 3. Cod. de indicta viduit. collend.* Quod igitur hoc in casu in personâ viri honestum est, non debet uxori illicitum censerî; siquidem hæc de latere viri sumpta est, ut par esset Socia vitæ cum marito. Nam non citra mysterium ait Moses,

ses,

tes, & ædificavit DEVS costam, quam sumpserat de Adamo in mulierem, sed ut significaret, mulierem esse mariti domum ac ædificium œconomicum, (unde hodie vox germ. *Frauen-Zimmer*) quod simul habitent, rem familiarem simul curent, simul generent & educent liberos, sintque ambo caro una. Schvartzenth. *de Stipulation. ad l. 9. Cod. de Contrab. & committen. Stipulat. tabul. 3. n. 54. p. m. 405.* Nihil igitur impedit, quo minus dicamus, istas de Superbità prõmissiones conjugum posse reciprocas esse, & æquè ab uxore marito, ac à marito uxori, aliquid eo nomine validè concedi. Et est casus in terminis apud Anton. Fabr. *lib. V. Cod. Sabaud. tit. I. def. I. num. 2.*

§. III.

Solet quidem à nonnullis opponi, uxorem non solum minoribus ac pupillis comparari, Carpz. *P. 2. C. 13. d. 16. n. 10.* sed etiam esse famulam mariti, quare & suum maritum magnà reverentiã colere debet: jam verò celebrans actum cum eò, ob debilitatem & reverentiam debitam sibi neutiquam præjudicare potest, sed potius actus nullus reputatur. *argum. l. pen. verb. magna verecundia ff. de furtis.* Imò & repugnare hoc bonis moribus; futurum enim hoc modo, ut mulieres imperiosæ fiant, virosque contemtui habeant, utpote qui sine subsidiò earum vivere nequeant. Sed dictum illud, quod uxor sit famula mariti, non usque quaque est theologicum, nec sacris literis congruum; Nam *Genes. cap. 2. DEVS*

optimus maximus non de pedibus Adæ sumpsit mulierem, ut prorsus ancillæ loco esset, sed de latere, ut foret virago, hoc est mariti radiis fulgeat. Reliquo autem incommodo juxta *Gloss. in l. 34. §. 1. ff. de donat.* etiam faciliè obviatur, si modo promissio illa non sit simplex, sed ob causam, seu remuneratoria & reciproca, adeoque ultrò citroque obligatoria. Philipp. *l. 3. Ecl. 95. n. 2. Mynsing. resp. 49. de ead. §. n. 3. seqq. Gail. 2. Observ. 40. n. 7. & 9. Brederodius de Caut. contract. caut. 112. n. 1. seqq. pag. m. 62.* maximè cum mutua seu vicissitudinaria donatio propriè non sit donatio. Carpz. *p. 2. c. 13. d. 18.* Quare & tam valida sunt pacta conjugum reciproca, ut nec ob supervenientiam liberorum &c. revocari possint. Joh. Christ. Herold. *Conf. dec. 45. n. 41. seqq.* Et si tandem uxor viro ejusmodi quid promittat, vir autem propter paupertatem par reddere nequeat, propterea tamen nullam viro imperandi causam habet, cum incertum sit, quis ex conjugibus supervicturus, & an eo beneficio vir fruiturus sit; Utile tamen est, ut ejusmodi pacta inæqualia non fiant constante matrimonio, sed antè, & quidem per verba de præsentì, quia pacta inæqualia constante matrimonio inita sapiunt donationem, quæ post nuptias est prohibita, ne conjuges mutuo amore se spolient. Cœpol. *Ct. 62. p. 108. add. Carpz. L. V. Resp. 65. n. 15. id. p. 3. c. 19. d. 14. & p. 2. c. 13. d. 19. n. 1. 2. 3. Cothmann. V. 3. Resp. 46.* itemque, ne loco simplicium, mixta & mutabilia
pacta

pacta ineantur, quod accidit, si pro verbo: behal-
 ten und haben / in eis ponatur: erben und succedi-
 ren, Stryck. in Ct. contr. S. 3. c. 8. §. 21. 22. & 23. Phi-
 lipp. l. 3. Ecl. 45. n. 3. & 4. Cœterum mundus hodiè
 non amplius istâ regitur superstitione, ut credat pia-
 culum esse, si uxor dives viro imperet; ex quo re-
 ceptum est, ut Regina, penes quas summum im-
 perium est, aliis non regibus nubant, qui sane
 ministri sunt uxorum suarum, & inter subditos con-
 numerantur. vide dissertationem de marito regina. Jo.
 Philippi Palthenii, Professoris, dum viveret, Greiff-
 waltdensis. Non tempore mihi, quin ad hæc illu-
 stranda mentionem injiciam eorum, quæ de G.
 Principe, A. Regina marito, jam pie defuncto,
 commemorata legi, nempe ipsum Regina, uxori
 suæ, homagium, præstitisse, eo die, quo ad re-
 gnum evecta erat, neque ausum fuisse ut noctu ad
 officium mariti sua spontè, & non vocatus redi-
 ret, hac de causâ, quod non crederet, tantum
 sibi libertatis subditum sumere debere, ut citra
 præceptum cum Regina sua cubet: *qu' il n' avoit
 pas eu, qu'un suiet dût prendre la liberté de venir
 coucher avec sa Reine, qu'elle ne lui ordonnât.* Vi-
 deatur liber gallicus hoc titulo proditus: *Lettres
 historiques, & galantes, par Madame de---* Cap. XXX.
 Tom. II. Lettr. 35. pag. 280. & 281.

CAP.

CAP. III.

*An Supervita ex feudo sol-
venda sit.*

§. I.

PLerumque ii conjuges, inter quos talia ineuntur pacta, nobili sunt genere, &, quod consequens est, feuda ut plurimum possident. Quæri igitur solet, an debitum Supervitæ sit pro feudali habendum? Per debita feudalia non intelliguntur præstationes servitiorum, sed æs alienum, quod à Vasallo contractum, atque ex feudo solvendum est. Consuetudine autem & ex æquitate receptum est, ut oneribus istis accenseantur etiam debita, quæ vel ratione feudi vasallus contraxit, vel alias ob singularem causæ favorem par est, ut saltem in subsidium ex feudalibus bonis solvantur. *Struv. Synt. jur. feud. cap. 14. §. 4.* Necessarium tamen est, ut domini & agnatorum, qui simul investiti sunt, consensus interveniat, *Stryck. d. Ct. contr. S. 3. C. 8. §. 31. seqq.* Nunquam verò etiam domini tantum consensus necessarius est: nam, e. g. concessa alicui spe successionis in feudo, ad dominum proxime redituro, si vasallus possessor consensu domini feudum oppignoret, is quoque obligatur, cui jus ad rem in eo, sive expectativa data est. Nam feudum prius ad dominum revertitur, atque ab hoc demum, ejusve succes-
sori-

foribus conceditur expectanti. Quoniam igitur dominus ipse propter consensum suum obligatus est, non potest non, cui spes ac promissio facta est, vinculo obstringi. vid. l. 15. Cod. de donat. l. 14. Cod. de rei vindic. II. F. 26. §. 2. Carpz. de oner. feudal. decad. 1. pos. 9. Rhetius ad l. F. 3. pag. 182. n. 7. 8.

§. II.

Quod autem ad agnatos successores attinet, ratione debitorum hereditariorum distingui debet, inter feudum hereditarium, germanicè ein eigenthümlich Lehn-Guth/ quod nempè pro se & heredibus *enbuscunque*, vel pro se & suis heredibus concessum; & inter illud, quod vocatur ex pacto & providentiâ. Ratione feudi hereditarii, sive mixtè sive mere talis, successores quævis Vasalli debita persolvere coguntur, etiam si non consenserint, quoniam in tali feudo succeditur modo succedendi civili, adeoque & illius, cui quis succedit, debita unâ cum feudo ad successorem transferuntur, qui persona eadem intelligitur fictione juris, sic, ut ipse quasi contraxisse debitum videatur. arg. 7. §. 5. J. de oblig. qua qf. ex contr. nasc. & l. 5. §. 2. ff. de oblig. & act. add. Mynsinger. in tit. de Testib. cap. XI. n. 4. & Richt. p. 1. dec. 55. n. 2. quare & feudum tale nullo fere aliò modo ab allodiis distinguitur, quam ratione fidelitatis, domino à vasallo debitæ. Struv. Synt. jur. feud. cap. 14. aphor. 2. In feudo ex pacto & providentiâ, quantum ad agnatos, distinguendum est inter feudum novum,

D

& an-

& antiquum; illo enim solo obligantur agnati ad debita vasalli solvenda: nimirum, quia in feudo novo successores excipere nequeunt de antiquiore possessore, cui beneficium referant acceptum, sed ad feudum illud per pactum vasalli noviter acquirentis admittuntur, æquum omnino videtur, factum ejus à successoribus præstari, ex jure notissimo, quod factum ejus ratum haberi jubet à successore, tam universali quam particulari, qui causam juris sui ab illo nactus est, *l. 149. de R. & l. 17. ff. de evict. item l. 14. Cod. de rei vindic. & Nov. 48. in præfat.* veluti post alios argumentatur Berlichius *p. 2. Concl. 55. n. 85.* Atque ita jure communi; sed aliter se res habet jure Saxonico, propter expressa *Ordinationis Torgaviensis verba de anno 1583 rubr. Welchergestalt die Agnaten und Mit-belehnten &c.* quæ ita sonant: *und dieses alles soll nicht nur statt haben in einem alt-väterlichen Stamm-Lehen / sondern auch in einem neuen Lehen.*

§. III.

Hiscæ præmissis, facile potest de propositâ questione judicium ferri. Constat scilicet inter omnes, quod stricto jure feudum dari in dotem nequeat, nisi fuerit merè hereditarium, aut dominus & agnati consenserint. Moribus tamen receptum, ut egenis filiabus, ac neptibus ex filio, tantum ex eo assignetur in subsidium, quantum ad legitimam vel dotem modicam sufficiat; Quare ad hanc obtinendam à quibuscunque successoribus, actio in rem scripta locum

cum habet. Herold. *Conf. dec. 23. n. 4. seqq.* Stryck. *Exam. jur. feud. cap. 21. §. 23. & 24.* & ratione quantitatis in dubio domini arbitrio relinquitur. Struv. *c. 12. th. 17. n. 3.* Plerumque autem centum à mille, in favorem matrimonii & dotis, decerni & exsolvi solent, præsertim ab agnatis. Mev. *p. 2. D. 119.* quæ tamen ante diem nuptiarum peti non possunt, quia in debitis subsidiariis & ex die, dies semper pro debitore est. Herold. *all. Conf. n. 34. seqq. l. 41. §. 1. ff. de V. O.* Et ea propter amplæ dotes constitui haud debent, ne feuda nimium onerentur, magno successorum damno. Vult. *de feudis. lib. 1. cap. 9. num. 56.* Carpz. *lib. IV. Resp. 65.* Stryck. *exam. jur. feud. cap. 21. qu. 23. seqq.* Post hæc etiam extra controversiam est, id, quod de dote affirmatur, dotis augmento quoque tribui. *l. 4. de jur. dot.* cum dos sit universitas, recipiens incrementum & decrementum. *l. 5. de impens. in res dot. fact.* Vigel. *Metb. Jur. Contr. l. 3. cap. 10. Reg. 53.* jam supplementum pars est totius, pars autem ejusdem est juris, cujus est totum universale. *l. 7. §. 6. ff. de pactis. l. add. Everh. in loco à toto ad partem pag. m. 279. seq. & Hotomann. lib. V. Observat. cap. 31.* Una enim eademque res non debet diverso jure censerì, sed, quod dispositum est in principali, id intelligitur repetitum in accessoriis. *l. 8. Cod. de Jur. dot.* Quare & quis putare possit, Supervitam quoque ex feudo deberi. Sed planè aliter esse statuo, quia hæc donatio non potest augmento dotis accenserì, jure etiam germanico. Nam quamvis

dotem juxta jus germanicum antiquum maximè dif-
ferre ex conceptu juris Romani, nemo futurus sit qui
neget, dummodo ea, quæ habet Schilterus *Ex. 36.*
§. 68. seqq. perpendat, inprimis, quod jure Romano
dos detur marito ad onera matrimonii sustinenda,
jure vero germanico uxori, ut vidua post mortem
mariti haberet, unde se exhiberet, quia foemina
olim ad secundas nuptias non transibant. vid. Tacit.
de moribus german. cap. 19. Beyer. *ad Pandect. de jur.*
dot. pag. 429. Dieteric. Ankelm. *de pact. dotal. Sect. I. §. 5.*
undè etiam dotalitium, tanquam species & surrogatum
dotis germanicæ iisdem privilegiis, quibus dos
ipsa, hodiè gaudet. Carpzov. *Part. I. Const. 28. def. 93.*
Attamen Supervita neque pro dote ipsà, neque pro
dotis augmento, sed pro merà & arbitrariâ donatio-
ne haberi debet, quæ nullis speciatim legibus intro-
ducta est, sed vel adesse, vel abesse, pro lubitu
contrahentium, potest. Undè & in concursu credi-
torum meritò hi uxori ratione Supervitæ præferun-
tur, cum certent de damno vitando, uxor autem de
lucro captando. Ludovici *Einleitung zum Concurs.*
Proc. cap. 10. §. 33. Et ita in terminis decisum est in
Cancellariâ Cizènsi *d. 23. Jan. 1626.* ex responso juris-
conf. Wittemb. referente Berlich. *part. 3. Dec. 57.*
n. 4. §. 10.

§. IV.

Itaque ad quæstionem allatam sic potius respon-
demus: Si nulli adsint agnati, feudumque in eo sta-
tu sit, ut proximè aperiatur, solius Domini consen-
sum

sum ad constituendam justo modo Supervitam requiri, etiam si tertius aliquis expectativam habeat, qui invitus etiam ad eam solvendam juxta retrò ad ducta adigitur. Idemque juris est in feudo hereditario; Sed ubi feudum fuerit ex pacto & providentia, idque antiquum, tum non domini solum, sed & agnatorum consensus requiritur ad validitatem Supervitæ, cum hi, nisi id fiat, detrectare ejus solutionem possint, ut qui jus in feudum suum ab antiquiore possessore derivant. vid. §. 1. & 2. hoc cap. Stryck. *Exam. jur. feud. cap. 21. §. 19.* In casu igitur omis si consensus, ea, quæ uxori nomine Supervitæ ad sui sustentationem promittuntur, non de bonis feudali bus, sed de bonis patrimonialibus ab heredibus allodialibus sunt præstanda, qui ad factum defuncti rectè obligantur. Berlich. *P. 3. Dec. 358. n. 4.*

§. V.

Apud eundem Berlichium *cit. dec. 357.* hæc quæstio proponitur: Si uxor nobilis sit indotata, vel dotem promissam non solverit, an ea, quæ ei pro jure & nomine Supervitæ promissa sunt, petere possit? Quam nos intrepide affirmamus, cum Nic. Boër. *dec. 22. p. 2.* & Guid. Pap. *dec. 565.* quibus ipse Berlichius accedit. Ratio decisionis ex ipsâ natura pactorum apparet: cum enim in pactis intendatur translatio & acquisitio juris, peccat utique contra regulas justitiæ, qui lædit alterum, fidem datam non servando. Thomas *fundam. jur. nat. l. 2. c. 7. n. 3.* Ni enim fides data servanda foret, plurima pars

utilitatis periret, quæ humano generi ex communitatis invicem officiis enascitur, neque liceret rationes suas firmiter aliorum hominum subsidiis superstruere. Pufend. *de jur. nat. & gent. l. 3. cap. 4. §. 2.* Si autem hoc in cæteris aliis pactis obtinet, nulla causa est, quare aliud sit in pactis dotalibus. Itaque si Supervita purè & simpliciter, sine adjectione ullius conditionis, promissa sit, solvi hæc postea debet, etiam si dotem vir nullam acceperit; cum dos, & Supervita nullo inter se vinculo conjungantur, sed Supervita sit simplex donatio, & propter alias causas fiat, quam propter dotem, neque adeo ad dotem referatur, arg. *l. 20. Cod. de donat. ante nupt.* Neque dici potest, esse hoc contrà jus commune, quo donationes inter virum & uxorem prohibentur. vid. *t. i. ff. & Cod. de donat. inter vir. & uxor.* Cessant namque hoc in casu rationes juris Romani; Olim enim invalida erat hæc donatio, ob potestatem maritalem, quæ uxorem faciebat alieni juris, & proinde conjuges pro unâ personâ habebantur, non secus ac filius & pater: accedebat & altera causa, ne mutuo amore conjuges spoliarentur, & matrimonia venalia forent, quod eò magis in republica Romana metuebatur, quo amplior licentia repudiorum & divortiorum concessa erat. Plutarch. *in quest. Rom.* Brisson. *de ritu nupt. pag. 214.* Quorum omnium nihil hic occurrit, cum effectus hujus donationis soluto demum per mortem matrimoniò se exerat, quæ mors etiam jure Romano donationes inter virum & uxorem confirmat.

firmabat. Struv. *Synt. jur. civ. Ex. 30. lb. 30.* Olim quidem ad confirmationem talis donationis necessarium erat, ut res donata à donatore fuisset tradita; Nam si saltem quid promissum fuisset, licet durante voluntate donator decessisset, non debebatur. *l. 23. de donat. inter vir. & uxor.* Sed ea lex jure novissimo mutata est, ita, ut donatio saltem promissa post mortem donatoris peti possit. *Nov. 162. cap. 1. Kohl. de pact. dot. p. 2. n. 2. n. 20. Stryck. ad Brunnem. jus Eccl. 2. 16. 4.* Planè aliud dicendum est, si solutioni dotis, tanquam conditioni alicui, illa de Supervità donatio superstructa fuit; Conditio enim, si non est impleta, cæteris paribus actum irritum facit, nec minus circa accessoria, quàm circa principale. vid. *t. t. ff. de Condit. & demonstr.*

CAP. IV.

In quibus rebus Supervita constituatur.

§. 1.

DE hoc capite nihil in universum dici potest: res enim ad Supervitam pertinentes arbitrio contractuentium relictæ sunt, nec legibus publicis determinatæ, ut aliàs in rebus similibus factum est, verbi gratia, in rebus expeditoriis, *Heer-Bewette* / & utensilibus, *Gerade* / ad quas quid referendum sit, & in legibus & à compluribus jurisconsultorum collegiis

giis exacte definitum est. vid. Richter. *de Succ. ab intest.* Sect. 1. memb. 1. num. 70. seqq. & *locupletissime* Volckm. in *der Notariat-Kunst* p. 3. cap. 18. 19. qui liber non debet vulgaribus formulariis accenseri, cum sit primum adjuvantibus celeberrimis jurisconsultis, *mente Lynckero disp. de form. procur. confectus*, & nuper à consultissimo *Beyero* emendatus. Sed de Supervitâ altum est ubique silentium, atque hoc nullam aliam ob causam, quam quia in potestate mariti & uxoris est, quid sub eâ comprehendere velint, adeoque infinitis modis variat. Quando igitur controversia est de rebus Supervitæ adnumerandis, inspicere debent verba dotalium pactorum, ut rectum inde iudicium ferri queat. Illud faciliè ab iis, qui in rerum argumentis versantur, observabitur, plerumque talia quæ ad vitam sustentandam faciunt, conjugibus promitti solere, v. g; certam quantitatem lignorum, *ehliche Klafftern Holz* / lentes, ciceres, & cætera legumina, volatilia, aquatilia, & hujus generis alia, quæ commodius ex ipsis nuptialibus instrumentis hauriuntur, utpote quibus perlectis de mente & animo, atque liberalitate conjugum faciliè constabit. Ast quia per exempla res fit clarior, specimen aliquod hic brevissimis subijcere lubet, cætera verò formalia, suppleant *Caut. Stryck. S. 3. cap. 8. S. 4. & 39.*

P. P.

Et quidem post dotis & dotalitii constitutionem.

Wad damit (2.) die Hoch=Adel. Frau Witbe /
Wauf den unverhofften Todes-Fall / ihr Adeliges
und

und ehrliches Auskommen desto reichlicher erlangen / dero Adel. Stande gemäß sich halten und denselben vollführen könne; So hat sich Hochwohlgedachter Herr von N. als Bräutigam dahin gutmüthig und wohlmeinend *resolviret* / daß seiner hergliebsten Vertrauten uf ereigneten Fall / über vorgesagte Leib- Renthen / nachfolgende Verpfleg- und Unterhaltungs- Mittel jährlich und jedes Jahr besonders in dero sichere Verwahrung und wohnende Behausung / es sey zu N. oder in einer Stadt / wo es ihr bey 2. Meile weg es weit von hier zu wohnen belieben möchte / ohne ihre Kosten aus vorgesetzten seinen Lehn- Guthe von seinen Lehns- Folgern eingeschaffet und überliefert werden sollen / als

- (1.) 30. Scheffel Frucht / nemblich
- 4. Scheffel Weizen.
 - 10. Scheffel Korn.
 - 10. Scheffel Gersten.
 - 4. Scheffel Hafer.
 - 1. Scheffel Hopffen.
 - $\frac{1}{2}$. Scheffel Erbsen.
 - $\frac{1}{2}$. Scheffel Linsen und
 - $\frac{1}{2}$. genaueten Hirschen. *ic.*

Welche Früchte ohne einzige der Frau Witben Kosten in dero Wohnung / sie sey auffin Dorffe oder in der Stadt / verschaffet werden sollen.

- (2.) Ein Rind und 2. Kälber / oder 20. Athlr. davor.
 (3.) Vier Schweine / oder gleichergestalt 20. Athlr. davor zu *prastiren*.

E.

(*item,*

(Item, Gänße / Hühner / Enten / Hasen / Fische / Wein / Gewürz u. d. g. m.)

(4.) Sollen von den Lehns-Folgern der Adel. Frau Witben jährlich und jedes Jahr besonders entweder 40. Rthlr. vor Brenn-Holz und Kohlen/ ohne ihre/ der Frau Witben/Kosten eingeschicket und bezahlet / oder aber davor jährlich 60. Schock Reissig und 20. Klafter Scheid-Holz in dero Wohnung eingeführet und geschaffet werden/darüber sie den jedes-mahl behörige Quittung/dem Empfang nach / auszustellen schuldig seyn soll.

(5.) Ein Nuß- und Obst-Garten / oder 10. Rthlr. davor / und damit

(6.) Die Adel. Frau Witbe an Lein- und Küchen-Gewächs keinen Mangel haben möchte; so soll Ihr jährlich und jedes Jahr besonders vier Acker wohl zugerichtet / geackert / gedünget und bestellt / auch eingeführet werden / darzu die Adel. Frau Witbe jedesmahl den Saamen hergiebet / die erwachsene Früchte aber und Flachs müssen die Fröhner jedesmahl zu recht bringen. Über dieses und

(7.) So soll der Frau Witben auch eine anständige und bequeme Wohnung vor- und umb 600. Rthlr. geschaffet und erkaufft werden / oder / da es Ihr bequämer auch gefälliger wäre / solcher Wohnung halber jährlich und jedes Jahr besonders das gewöhnliche *interesse*, als 30. Rthlr. zu nehmen / sollen Ihr berührte 30. Rthlr. jährlich aus obgemeldten Lehn-Güthern nach ihren Begehren
ganz

ganz willig/und ohne ihre Kosten geliefert und aus-
 gestellet werden. Mit welchen sieben Posten denn
 von Jahren zu Jahren an die Frau Witbe / ohne
 einzige Verminderung *continuïret* werden soll: da
 sich aber zutragen solte / daß die Hoch-Adel. Frau
 Witbe *viduitatem* verlassen und sich anderweit ver-
 ehlichen würde; so sollen vorgesezte sieben Puncte
 zu dero bessern Unterhaltung / alsobalden wenn
 Sie *secundas nuptias* würcklich antritt / ihre End-
 schafft erreichen / die obgesezten Leib- Renthen aber
 haben biß auf ihren Todes- Fall ihren völligen Lauff/
 und hat sie solche auf ihr Leben fruchtbarlich zuge-
 brauchen. Et sic deinceps von der Gerade / Mor-
 gen-Gabe / Mustheil und andern. *ic.*

§. II.

Plus dubii habet, si in reciproca Supervitâ ita
 conventum sit, ut, quoniam mariti facultates uxoris
 facultatibus non respondent, liberalitas mulieris
 ad eam quantitatem restringeretur, quæ ex mariti
 bonis in contrarium eventum, si scilicet maritus præ-
 defunctus foret, redigi posset. Quæ species, cum
 in factò contigisset, late & eleganter ab Antonio
 Fabro *Cod. Sabaud. lib. V. tit. 1. def. 1.* pertractata est.
 Summa totius rei huc redit: dubitabatur nimirum,
 an maritus Supervitam jure peteret, antequam
 ostendisset, quid in bonis habuisset contractûs tem-
 pore, quidve haberet hodiè, & ex eo sciretur, quan-
 tum vicissim ex donatione ab uxore in se collata
 consequi deberet? Ratio dubitandi hæc erat, quod

E z

videre-

videretur donatio sub conditione facta esse, sub illa nimirum, si tantundem in bonis haberet maritus. Sed penitus rem intuentibus postea visum est, mutuatam illam inter conjuges donationem pro purâ habendam esse, restringendam tamen sub conditione, si postea appareret, tanti non esse mariti facultates. Est enim longè aliud, fieri sub conditione, aliud resolvi aut restringi sub conditione. *leg. 1. de lege Commiss. leg. 2. de in diem addic.* Proinde tuendum esse maritum, pronunciabatur, in possessione bonorum mulieris ad concurrentem usque summam integram, quæ expressa esset, saltem præstita cautione, si quid amplius, quam per conventiones liceret, accepisset, id se restitutum. *arg. leg. 1. § t. t. si cui plus, quam per leg. Falcid.* Cui consequens fuit, ut mulieris heredibus incumberet onus probandi, quod in mariti facultatibus minus esset, quam ut tantam donationem mereretur, qui tantam de suo præstare nequiret.

CAP. V.

Quibus modis quis indignum se reddat Supervitâ.

§. I.

Nonnunquam pacta conventa servanda non sunt, illis scilicet in casibus, quibus jura lucrum conjugum adimunt, poenæ causa. Quia omni pacto superstiti

fuiti conjugii portionem bonorum deferenti, tacita
 hæc inest conditio, si conjux suum faciat officium,
 Carpz. p. 3. C. 26. d. 1. n. 3. 4. 5. Berlich. p. 3. concl. 36.
 à n. 2. usque 51. ubi in simili de causis, ex quibus
 conjuges portionem statutariam vel ex pacto debitam
 amittant, agunt, arque insuper ostendunt, quod so-
 li descendentes heredes ad privationem portionis
 statutariæ vel ex pacto, adversus conjugem experiri
 possint, non etiam extranei vel collaterales, si de-
 functus ei injuriam sibi illatam, vel tacite, vel ex-
 pressè non condonaverit. Carpzov. d. l. def. 12. 13.
 § 14. Primum igitur non vindicatâ per superstitem
 nec defuncti & occisi ab alio conjugis, lucrum pa-
 ctitium amoris ergo datum meritò cessat. l. 20. §
 21. de his qua ut indign. Berlich. p. 3. Concl. 36. n. 6.
 Sed quem ad modum hodie jure succedendi heres
 necem defuncti non vindicans non excidit, ita, cum par
 utrobique sit ratio, neque conjux ob hanc causam Su-
 perviva privabitur. De qua re in medium produ-
 cam responsum Scabinorum Wittenbergensium, de
 anno 1675. cujus verba hæc sunt: Wenn nun gleich
 nach gemeinen Kayserslichen Rechten der Erbe / so
 des Entleibten Tod zu vindiciren sich weigert / da-
 durch der Erbschafft verlustig / und solche dem
 Fisco zugeeignet wird / auch etliche Rechts-Gelehr-
 ten der Meinung sind / daß dergleichen jura annoch
 unverändert observiret werden müßten: Heig. lib. 2.
 qu. 34. quo inclinât etiam Brunnemann. ad l. 10. Cod.
 de his qua ut indignis. Dennoch aber und dieweil

die eigentliche End-Ursache solcher gesetzten Ver-
 ordnung diese gewesen / damit die Todtschläger zur
 verdienten Straffe gebracht / und solche Ubelthaten
 nicht ungerochen bleiben möchten / dieses aber nun-
 mehro nach eingeführten *Inquisitionis-Process* ohne
 peinliche Anklage aus richterlichen Amte gar wohl
 geschehen kann / auch unbillig seyn wolte / wenn bey
 der frengelassenen Erwehlung der Erben und näch-
 sten Anverwandten / ob sie wieder den Thäter selbst
per modum accusationis zuverfahren / oder solches dem
 richterlichen Amte zuübergeben gemeinet / auf die-
 sen letztern Fall sich der Erbschaft verlustig machen:
 Über dieses andere und mehr Rechts-Gelehrte / daß
 obangeführte Käyserliche Rechte nicht mehr üblich/
 deutlich attestiren. *Carpz. pr. Cr. qu. 34. n. 72. seqq. §*
p. 4. Const. 11. d. 10. § quos ibi allegat plures. Ant. Matth.
de criminib. p. 570. Hahn. ad Wesenb. tit. de his que ut in
*dign. So erscheint dammenhero allenthalben so viel/
 daß ihr des Entleibten Verlassenschaft zu euch zu*
nehmen / und in Fiscum zuziehen nicht befugt / son-
dern dieselbe seinen nachgelassenen Brüdern abfol-
gen zu lassen schuldig. V. R. W. vid. Fridr. Erhard.
Glasevvald. Diss. de legato liberationis ab indebito. co-
rollar. 13. Dissentit L. B. de Lyncker. de bonis ereptitiis.

§. II.

Per secundas nuptias intra tempus luctus con-
 tractas, post mortem alterius conjugis privatur super-
 stes lucro omni, quod defunctus concessit, ergo &
 Supervitã, *leg. 1. & 2. Cod. de Sec. nupt. Nov. 39. Cap. fin.*
 vid.

vid. Iatius Mev. *ad jus Lübec part. 2. tit. 2. art. 12. n. 425.*
 & Gail. 2. O. 98. ubi n. 8. ait: *Licet pœna juris civilis
 in odium secundi matrimonii præpropore contracti impo-
 sita, de jure canonico sint sublata, per Cap. pen. & fin. X.
 de Sec Nupt. tamen pœna juris civilis in favorem filiorum
 primi matrimonii apposta, non sunt sublata.* add. Perez.
ad Cod. de Sec. N. n. 4. 5. & 19. Ziegler. *ad Lancellot. lib. 2.
 tit. 16 §. fin.* L. B. de Lyncker. *dict. disput. §. 23. 24.* Beyer.
de concubitu intra tempus luctus.

§. III.

Sunt & aliæ multæ causæ, ut propter adulterium,
 propter turpem & luxuriosam vitam, propter denega-
 tionem alimentorum, aut duram tractationem, aut in-
 justam adulterii accusationem, aut denique propter
 malitiosam desertionem, de quibus tamen singulatim
 hic agere opus non est: videantur, qui ex professo de
 pactis dotalibus scripsere, Fontanella, Neostadius,
 Weselius, Lindenerus, Meürerus, Kohlius, & *intec
 Commentatores ad tit. ff. & Cod. de pactis dotal. impri-
 mis Vigelius in Met. Jur. Contr. Lib. 4. cap. 10. seqq.
 quibus addi potest Zobel. ad Land R. art. 21. in gl. germ.
 n. 2.* ubi novem in pari adducit causas, ob quas mulier
 se indignam reddat omni beneficio. Et hac
 hætenus.

COROLLARIA.

I.

A Supervita viduis debita, differt adjectio illa,
 quæ in venditione rerum nonnunquam, ultra pretium
 con-

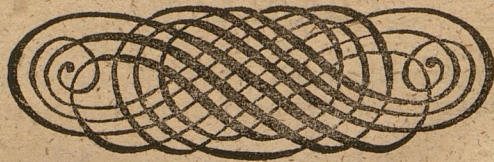
conventum, in nuptias filiarum venditoris, ab emtore promitti solet, atque vulgo etiam **das Eingeschnittel** oder **Zubereis** vocari consuevit. De hoc additamento Carpzovius quaerit: an filiarum, in quarum gratiam hæc promissio facta, si ante nuptias moriantur, illam ad successores transmittant? & negative respondet, p. 2. *Const. 46. def. 21.* quia conditio nuptiarum promissioni fuit addita, qua non existente, filiarum nihil juris sibi arrogare possunt. *l. 44. d. cond. & demonstr.* ergo multo minus illarum heredes. *l. 54. & l. 120. de reg. jur.*

II.

Mulier relegata, licet jussu Magistratus, sine mariti tamen voluntate ac culpa, ab ejus domo abesse teneatur, non tamen in hoc exilio à marito alimenta exigere potest; veluti Facultas quædam Theologica ad informationem respondit. *m. Sept. 1707.* addita hac ratione: **Weilen sich ein solches Weib durch ihre eigene Schuld in den Stand gesezet / daß sie gegenwärtig und ordentlicher Weise des Unterhalts von den Mann nicht genießen kan: das ist unsere Meinung / die wir in Gottes Wort gegründet zu seyn erachten.**

III.

Uxor relegatum sequi tenetur maritum, si hoc absque ingenti dispendio rei familiaris fieri possit.

ULB Halle

3

006 548 385

VD 18

E. 30. num. 25

1713, 18^a
20

J. N. J.
DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE

SVPERVITA,

VULGO

*S*ingeschnittel /

QVAM

DEO DVCE,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE AC MONTIVM,
ANGARIAE ET WESTPHALIAE, &c.

Ex Decreto & Autoritate Illustris Jctorum Ordinis
IN ALMA SALANA,

SVB PRAESIDIO

VIRI ILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMI,

DN. CHRIST. WILDVOGELII, ICTI,

SERENISS. DVCCIS SAXO-ISENAC. CONSILIARII STATVS INTIMI
CVRIÆ PROVINCIALIS ET SCABINATVS ASSessoris: COLLEGII
IURIDICI SENIORIS, VT ET ANTECESSORIS CELEBERRIMI,

Domini atque Patroni sui submissè venerandi,

PRO-LICENTIA DOCTORALI

in utroque Jure consequendâ
publico Eruditorum examini submittit

CHRISTIANVS BERNHARDVS KREBS,

Calensis Thuring. in Praefect. Orlam. & Leuchtenb. Politia Commissarius,
& Advocat. Ordinar.

D. Septembr. MDCCXIII. horis ante - & pomeridianis.

I E N A E, LITERIS MVLLERIANIS.

P. 405

